

Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)
T.a.v. dhr. K. Douma (voorzitter)
Mercuriusplein 3
2132 HA Hoofddorp

Verzonden via consultaties@nba.nl

Onderwerp: Eumedion-commentaar op consultatiedocument herziening NBA-handreiking 1109
'Accountant en corporate governance informatie'

Ref: B25.05

Den Haag, 3 oktober 2025

Geachte heer Douma,

Eumedion heeft met belangstelling kennis genomen van het consultatiedocument over de geactualiseerde handreiking 1109 – Accountant en corporate governance informatie. Wij onderschrijven namelijk het belang van een actualisatie van deze handreiking nu de Nederlandse corporate governance code (hierna: Code) sinds de laatste herziening van de handreiking (in 2018) al twee keer is aangepast. Het werken met een verouderde handreiking is weinig behulpzaam. Eumedion stelt het verder op prijs dat een aantal van haar opmerkingen in de 'pre-consultatiefase' al is opgenomen in het de concepthandreiking. Desalniettemin vraagt Eumedion nog de aandacht voor de volgende zaken.

1. Te grote en eenzijdige focus op de Verklaring Omtrent Risicobeheersing (VOR)

Het valt Eumedion op dat in de geactualiseerde handreiking veel aandacht uitgaat naar de rol van de externe accountant ten aanzien van de VOR. Dat is enerzijds te begrijpen, nu deze uitgebreidere bestuursverklaring over risicomanagement is opgenomen in de laatste versie van de Code en deze een directe link heeft met (onder meer) financiële en duurzaamheidsverslaggeving en compliancerisico's. Tegelijkertijd zou er wat ons betreft voor moeten worden gewaakt dat de aandacht in de handreiking voor de VOR andere belangrijke corporate governance-gerelateerde informatie overvleugelt. Genoemd kunnen worden de informatie over de zeggenschapsverhoudingen binnen de beursvennootschap en de informatie over eventuele transacties met verbonden partijen. Deze

onderwerpen hebben in het recente verleden bij een aantal Nederlandse beursvennootschappen tot opmerkingen van de externe accountant in de controleverklaring geleid. Wij betreuren het dan ook dat grote delen van bijlage 2 van de vorige (2018) versie van de handreiking zijn geschrapt. Dit kan namelijk ten onrechte de indruk wekken dat andere corporate governance-onderwerpen dan de VOR minder belangrijk zijn geworden. Wij bevelen u dan ook aan om de bijlage in de nieuwe versie van de handreiking niet te beperken tot het onderwerp risicobeheersing, maar om de ‘oude’ bijlage 2 van de (2018-)handreiking te actualiseren.

2. Leg wel link tussen controleverklaring en (tekortschietende) corporate governance informatie

Op p. 11 van de geactualiseerde handreiking valt te lezen: “Eveneens valt buiten het bestek van deze handreiking, de wijze waarop de externe accountant eventueel kan rapporteren via de controleverklaring (bijvoorbeeld in de vorm van een key audit matter) over corporate governance gerelateerde onderwerpen die de accountant op basis van zijn controleaanpak (mede op basis van Standaard 315, 240 en 250) en uitvoering van zijn werkzaamheden op dat gebied, heeft geconstateerd”.

Wij betreuren deze passage. De controleverklaring is voor externe accountants hét middel om met het maatschappelijke verkeer te communiceren. Wij gaan er juist vanuit dat als een bepaald corporate governance-onderwerp in een bepaald jaar veel aandacht vergde van de externe accountant (zoals bijvoorbeeld de onderwerpen genoemd in de paragraaf hierboven) de externe accountant dit in de controleverklaring als ‘kernpunt’ benoemt. Externe accountants van beursvennootschappen hebben dat in het verleden ook met enige regelmaat gedaan. Bovendien wordt in hoofdstuk 5 van de handreiking wel degelijk een link gelegd met (openbare) communicatie over de uitkomsten van de werkzaamheden van de externe accountant. In die zin is de eerder genoemde passage op p. 11 dan ook verwarrend. Wij bevelen u aan om de hiervoor genoemde passage te schrappen en om hoofdstuk 5.3 (‘controleverklaring’) uit te breiden met ook andere corporate governance-aangelegenheden dan alleen de VOR.

3. Specificatie van de term ‘corporate governance-informatie’

In hoofdstuk 4.3 van de handreiking staat onder andere dat de externe accountant nagaat of de corporate governance-informatie in het bestuursverslag en verslag van de raad van commissarissen (rvc) afwijkingen bevat in het licht van de tijdens het onderzoek van de jaarrekening verkregen kennis. De kennis van de externe accountant verkregen tijdens de controle omvat het inzicht van de accountant in de entiteit en haar omgeving, het van toepassing zijnde stelsel inzake financiële verslaggeving en het systeem van interne beheersing van de entiteit, verkregen in overeenstemming met Standaard 315. Standaard 315 zet het vereiste inzicht van de accountant uiteen, hetgeen aangelegenheden omvat zoals het verkrijgen van inzicht in: (a) de organisatiestructuur, eigendom en governance en bedrijfsmodel van de entiteit, inclusief de mate waarin het bedrijfsmodel het gebruik

van IT integreert; (b) relevante sectorspecifieke factoren, regelgeving en andere externe factoren; (c) de relevante gebruikte interne en externe maatregelen om de financiële prestaties van de entiteit te beoordelen; en (d) de interne beheersing van de entiteit (paragraaf A31 in Standaard 720). De kennis die de externe accountant heeft verkregen over de organisatie is, volgens de handreiking op p. 13, gebaseerd op de uitgevoerde controlewerkzaamheden en de in dat kader verkregen informatie (bijvoorbeeld corporate governance-documentatie, periodieke management-informatie, notulen van bestuurs- en rvc-(commissie)vergaderingen, rapportages van de interne auditors en correspondentie met toezichthouders).

De term 'corporate governance-documentatie' is niet gespecificeerd. Wij nemen aan dat de statuten en (bestuurs- en rvc)-reglementen van de vennootschap en de gedragscode hieronder vallen. Omdat wij in het verleden met u discussie hebben gevoerd over de vraag of de externe accountant ook 'actief' moet nagaan in hoeverre de gepubliceerde corporate governance-informatie door de beursvennootschap (inclusief de verklaring over de naleving van de Code) in overeenstemming is met de statuten en reglementen van de vennootschap¹, bevelen wij u aan om duidelijk te maken dat onder 'corporate governance-documentatie' in ieder geval de statuten, reglementen en de gedragscode van de vennootschap vallen.

Wij rekenen erop dat u de bovenstaande punten betreft bij de finalisering van de nieuwe versie van de handreiking. Wij zijn uiteraard beschikbaar om dit commentaar nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Rients Abma

Directeur Eumedion

Bezuidenhoutseweg 12

2594 AV DEN HAAG

¹ Mede in het licht van de 'actieve onderzoeksverplichting' waarover de wetgever spreekt in *Kamerstukken II* 2014/15, 34176, nr. 6, p. 7.